

Don Bosco
Vorming & Animatie

Nieuwsbrief permanente vorming zomer 2016

Don Bosco zegt

'Het is voordelig het zweten van de voeten aan te wakkeren en dit effect bekomt men niet als men blijft zitten. De beweging die vanuit de voeten vertrekt, de kleine schok die men aan het lichaam geeft door de voeten tegen de grond te drukken prikkelt gans het lichaam en versterkt het.'

Don Bosco over het bevorderen van de gezondheid door beweging,
MBN XII, p. 258

In het vizier

Vormingsaanbod van Don Bosco Vorming & Animatie

Ook wij blijven in beweging tijdens de zomer en maken ons klaar voor het nieuwe schooljaar. Benieuwd naar ons vormingsaanbod in 2016 - 2017? [Klik hier](#) en je ontdekt het meteen.

Derde katern van het opvoedingsproject

Eind augustus valt de derde katern van het opvoedingsproject in jullie brievenbus. Na een eerste katern over 'de pedagogische relatie' en een tweede over 'de basishoudingen' gaat deze derde over 'de ouders als eerste partners in opvoeding'.

Agendavullers

Op [deze pagina](#) vind je allerhande activiteiten met een vormend of bezinnend karakter. Neem alvast je agenda en check volgende suggesties:

- Zomerschool 'Spiritualiteit en de preventie van suicide bij jongeren', 29 en 30 augustus 2016 (Leuven)
- Zomercursus Mystieke literatuur, 24 tot 28 augustus 2016 (Drongen)
- Op de fiets met God, 17 tot 21 augustus 2016
- Geestelijke oefeningen in de zomer, 12 tot 21 juli, 22 tot 31 juli (Drongen) en 8 tot 17 augustus 2016 (Maastricht)
- Stille week, 17 tot 22 juli 2016 (Brecht)
- Retraite Lectio divina, 4 tot 13 augustus 2016 (Ranst)
- Franciscaanse - Bijbelse bezinningsdagen, 30 augustus tot 4 september 2016 (Bellem)

- Abdijweekend 'Hoog tijd voor een andere God', 19 tot 21 augustus 2016 (Brugge)
- Kristien Bonneure over stilte en rust, 5 juli (Duffel)
- Museum vol kerkschatten, Teseum Tongeren

Adriaans boekenkast

Volgens Adriaan De Cooman zijn dit [zomertoppers](#):

- Benoît STANDAERT, *Leven met de Psalmen. Deel III*, Lannoo, Tielt, 2016.
- Joop SMIT, *Het verhaal van Johannes. Sleutelfiguren uit zijn evangelie*, Uitgeverij van Berne, Heeswijk, 2015.
- Egbert ROOZE/Paul DE WITTE, *De Messias en de macht van Rome. Commentaar op het Evangelie naar Johannes*, Uitgeverij Skandalon, Vugt, Nederland/Uitgeverij Halewijn, Antwerpen, België, 2016.
- Edward SCHILLEBEEKCKX, *Verhalen van een levende. Theologische preken van Edward Schillebeeckx, bezorgd door Hadewijch Snijdewind*, De Stichting Edward Schillebeeckx, Nijmegen, Nederland - Verspreiding in België, Maklu-Distributie, Antwerpen.
- Andrea RICCARDI, *Religieuzen na de bloei en de crisissen van de 19^e en de 20^e eeuw*, Altiora, Averbode, 2016.
- Tomáš HALÍK, *De nacht van de biechtvader. Christelijk geloof in een tijd van onzekerheid*, Boekencentrum, Zoetermeer, 2016.
- Anton MILH en Stephan VAN ERP (red.), *Tussen Credo en amen. Geloven als opdracht en overgave*, LOGOS-reeks 11, Halewijn, Antwerpen, 2016.
- René STOCKMAN, *Barmhartigheid wil ik, geen offers*, Halewijn, Antwerpen, 2016.
- Gert HUYSMANS, Paul VANDENBERGHE, Ria VANDERSMAESEN, Guy HANNES (red.), *Alles over het levenseinde. Wegwijs in palliatieve zorg*, ACCO Leuven/Den Haag, 2015.

Daarnaast kreeg de redactie ook nog een interessante boekrecensie van Fons Ceustermans. [Lees hier](#) zijn lezing van het boek 'Het klimaat verandert ook jou'.

Een blik op het web

Het internet staat vol met boeiende artikels, filmpjes, fora, databanken, etc. Tijdens deze zomereditie focussen we op de Postsynodale Exhortatie Amoris Laetitia (vreugde van de liefde).

- Kerknet heeft een heel dossier over Amoris Laetitia. Hier vind je [de Nederlandse samenvatting](#) en de acht [relatietips](#) van de Paus.
- Twee salesianen aan het woord over de Synode. [Roger Burggraeve](#) samen met Mgr. Johan Bonny en [Luc Van Looy](#).
- Wie honger heeft naar meer kan terecht op [RKdocumenten.nl](#), waar ze bezig zijn aan een Nederlandse werkvertaling van de volledige tekst.
- Ook op de site van [gezinspastoraal](#) vind je heel wat interessante linken.

- Voor wie tijdens de zomer graag verder blijft surfen hebben we nog twee interessante links.
  - [De katholieke dialogeschool](#). Klik zeker door naar de [verslagpagina van het congres 'Eigentijds Tegendraads'](#).
  - [Kiezen voor talent](#). Luk Dewulf, auteur van het boek "Ik kies voor mijn talent" is veel gevraagd spreker over talent. Hoor hem aan het woord [via deze link](#).

Het team van Don Bosco Vorming & Animatie wenst jullie een deugdoende zomervakantie toe

Hoe veelzijdig is wat U doet, o Heer,
alles hebt U met wijsheid gemaakt.

Ps 104,24

Agendavullers

Zomerschool Universitaire Parochie Leuven

Elk jaar in augustus organiseert de Universitaire Parochie (UP) van Leuven een Zomerschool. UP biedt hiermee een forum om samen met diverse sprekers en in dialoog met religieuze tradities, na te denken en van gedachten te wisselen over actuele maatschappelijke thema's. Dit jaar wordt deze Zomerschool georganiseerd in samenwerking met het Academisch Centrum voor Praktische Theologie, rond het thema: 'Spiritualiteit en de preventie van suïcide bij jongeren'.

Vanuit het pastoraat wordt veel aandacht besteed aan de opvang en begeleiding van naastbestaanden bij een suïcide. Er wordt echter minder nagedacht over de rol die zinbeleving, spiritualiteit en religie kunnen spelen bij de preventie van suïcide. Kunnen pastores hier een bijdrage leveren en zo ja, welke? Wat is de relatie tussen zinbeleving/spiritualiteit/religie en de preventie van suïcide? Wat kunnen we leren van wetenschappelijk onderzoek en praktijk over de rol die spiritualiteit kan spelen in de preventie van suïcide? Kunnen we hieruit concrete aanbevelingen formuleren?

In een sfeer van gemeenschappelijke onderscheiding en dialoog, geïnspireerd door diverse gastsprekers, is er ruimte om samen te reflecteren over dit thema. Meer info [vind je hier](#).

Zomercursus mystieke literatuur

Van liefde sterven, de dood in de mystieke literatuur. In deze zomercursus ontdek je, via tekstlezing met commentaar en verkenning van het thema in muzikale oeuvre, hoe christelijke mystici omgaan met het levenseinde en de dood. [Klik hier](#) voor meer info.

Op de fiets met God

God vinden vergt soms geen andere inspanning dan met gesmeerde kuiten, op een bezinnend ritme, en vooral, met open ogen, de schone schepping door te fietsen.

In deze vijfdaagse vakantiebezinning ga je op zoek naar God, elke dag vanuit een andere windrichting, in de schoonheid, de stilte, de inspanning, de rust en het gesprek. Je wordt telkens op weg gezet door de eucharistie en een inleiding op het eigen thema van de dag.

Deze bezinnende vakantie staat open voor iedereen. De voorwaarde is natuurlijk over een fiets te beschikken en graag te fietsen. Meer info? [Klik hier](#).

Geestelijke oefeningen in de zomer

Al vele generaties lang hebben mensen in de Geestelijke Oefeningen van de heilige Ignatius een goede hulp gevonden om God in hun leven te vinden, om in het spoor van Jezus te groeien in liefde tot God en hun medemensen en om in verantwoordelijkheid en vrijheid grote en kleine keuzes te maken die hiermee samenhangen.

Al vele generaties lang hebben mensen in de Geestelijke Oefeningen een gastvrije ruimte gevonden om hun vragen en verlangens, hun zorgen en bekommernissen, hun bedoelingen en daden te laten bevragen en toetsen aan Gods verlangen naar leven in overvloed voor elke mens, aan Gods wil om allen te bevrijden, aan Gods bedoeling om de hele schepping tot voltooiing te brengen.

Al vele generaties hebben mensen in de Geestelijke Oefeningen een uitgangspunt en kader gevonden om met Jezus op weg te gaan in goede en kwade dagen, in armoede en rijkdom, in ziekte en gezondheid.

In deze traditie van vertrouwen en onderscheiding staat de unieke relatie van elke mens met zijn of haar Schepper centraal. Niettemin ga je niet alleen op stap. In deze retraitsdagen gaat een andere gelovige mee als tochtgenoot. Deze begeleid(st)er helpt je te luisteren naar je ervaringen en geeft oefeningen mee voor de persoonlijke gebedstijd.

Tijdens de zomer vinden de geestelijke oefeningen plaats van 12 tot 21 juli en van 22 juli tot 31 juli in de Oude Abdij van Drongen. Van 8 tot 17 augustus in het bezinningshuis 'Onder de Bogen' in Maastricht. Meer info [vind je hier](#).

Stille week in Brecht

Voor wie graag een week in stilte doorbrengt, kan terecht in de abdij Onze-Lieve-Vrouw van Nazareth in Brecht van 17 juli tot 22 juli. Reserveren via gastenhuis.nazareth@telenet.be

Retraite Lectio divina in Ranst

Retraite Lectio divina 'God Onze Vader', begeleid door zuster Karina Willems van het Convent van Bethlehem in het Hof Zevenbergen in Ranst, van 4 augustus tot 13 augustus. Meer info [vind je hier](#).

Franciscaans-Bijbelse bezinningsdagen in Bellem

Amen maar niet uit! Franciscaanse - Bijbelse bezinningsdagen van 30 augustus tot 4 september 2016 in het bezinningshuis Mariahove in Bellem. Info en inschrijving via mariahove@skynet.be

Groot abdijsweekend 'Hoog tijd voor een andere God'

'Hoog tijd voor een andere God. Onze lotsverbondenheid in goed en kwaad' is het thema van het abdijsweekend in de Sint-Andriesabdij in Brugge, van 19 tot 21 augustus 2016. Roger Burggraeve geeft er vijf conferenties. Inschrijven via beheerder@abdijsvevenkerken.be

Kristien Bonneure over stilte en rust

In een wereld vol decibels en mentaal lawaai gaat Kristien Bonneure op zoek naar rust en stilte. Vanuit eigen ervaringen en contacten met veel stilte-experts vertelt ze dit verhaal te Duffel in het Convent van Betlehem, Kerkstraat 50, van 14.00 – 16.30 uur. Kristien Bonneure, VRT-journalist schreef er eveneens een boeiend boek over: 'Stil leven. Een stem voor rust en ruimte in drukke tijden'. Inschrijven bij zuster Louisa Thoelen via louisa.thoelen@emmaus.be

Museum vol kerkschatten

Tongeren fascineert met haar religieus en waardevol verleden. De Onze-Lieve-Vrouwebasiliek herbergt namelijk één van de grootste en rijkste kerkschatten uit de Lage Landen. Verschillende reliekhouders, het edelsmeedwerk, de middeleeuwse koorboeken en de zeldzame reliekbeursjes zijn topstukken. Deze kerkschat herontdek je in het Teseum. De waardevolle voorwerpen zijn het middelpunt van de tentoonstelling. Je krijgt zo meer inzicht over hun functie, betekenis en gebruik. De verschillende museumthema's nemen je mee naar het fascinerende verhaal achter de schatten. Zin in een museumuitstap naar Tongeren, [klik hier](#).

[Terug naar overzicht](#)

Adriaans boekenkast

ZOMERTOPPERS 2016

1. BIDDEN – PSALMEN

1. Benoît STANDAERT, *Leven met de Psalmen. Deel III*, Lannoo, Tielt, 2016, 457 pag.
Delen I en II zijn reeds eerder verschenen.

Op de achterflap:

“Dit derde en laatste deel van ‘Leven met de psalmen’ bevat alle gedichten die in de twee vorige delen geen kans kregen, vaak omdat ze te lang waren of omdat ze niet direct aansloten bij een liturgisch kalenderfeest. Ook de psalmen die geen kans kregen in het Getijdenboek van de Latijnse kerk na Vaticanum II, worden hier besproken. De lange historische psalmen zoals 78, 105 en 106 vinden tevens hun plaats te midden van de andere reeksen.”

2. EVANGELIE – VERKONDIGING

Johannesevangelie

1. Joop SMIT, *Het verhaal van Johannes. Sleutelfiguren uit zijn evangelie*, Uitgeverij van Berne, Heeswijk, 2015, 157 pag.

Op de achterflap:

“De auteur van het evangelie heeft naast Jezus, de hoofdpersoon, met zorg een aantal nevenfiguren geselecteerd en geportretteerd. Elk van hen vertegenwoordigt een bepaalde reactie op Jezus. Samen laten ze een heel scala van reacties zien, van verraad en gewelddadige afwijzing tot geheime en openlijke aanvaarding.

Lezers worden uitgenodigd om zich met deze figuren te identificeren. Zo raken ze betrokken bij elke fase van Jezus' optreden en worden ze uitgedaagd om hun eigen positie te bepalen.

Dit boek wil bemiddelen tussen het Johannes-evangelie en de lezers ervan. Het heeft als doel hen te stimuleren om opnieuw met de tekst van dit evangelie in gesprek te gaan.”

2. Egbert ROOZE/Paul DE WITTE, *De Messias en de macht van Rome. Commentaar op het Evangelie naar Johannes*, Uitgeverij Skandalon, Vugt, Nederland/Uitgeverij Halewijn, Antwerpen, België, 2016, 344 pag.

Op de achterflap:

1. Auteurs:

*Dr. Egbert Rooze (1948) is docent Bijbelse Theologie in leergangen en opleidingen in België, Nederland, Duitsland en Zuid-Afrika. Dertig jaar predikant in Nederland (PKN) en België (VPKB). Eerdere publicaties: *Marcus als tegenevangelie* (2012) en *Schepping is bevrijding* (2009).

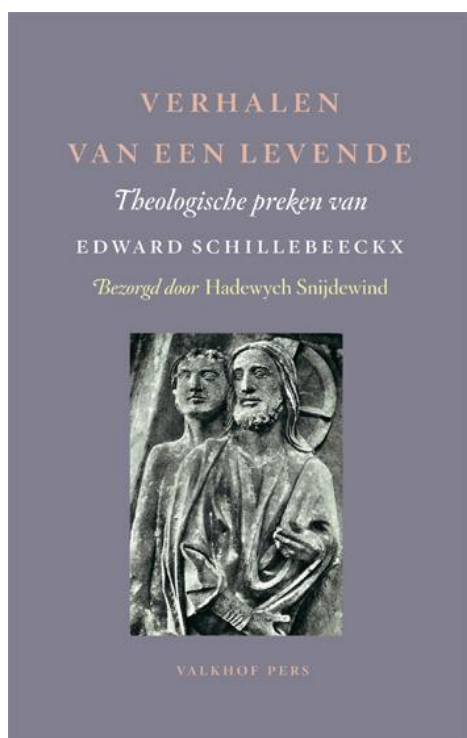
*Paul De Witte (1946) studeerde Praktische Theologie (KULeuven 1972). Hij begeleidt Bijbelse leerhuizen en is coördinator voor Bijbel en Liturgie binnen de christelijke basisgemeenschap Jebron in Aalst (B).

2. Inhoud

"Het evangelie naar Johannes is op het eerste gezicht een ontoegankelijk geschrift. Het geldt zweverig, duister en hier en daar nota bene anti-Joods. Pas als de lezer de leessleutels kent, gaat de boeiende wereld van deze verzetsliteratuur open. De auteurs hebben veel aandacht voor de literaire eigenheid van de tekst en de historische context: het is belangrijk om op de hoogte te zijn van de situatie van de eerste christelijke gemeenschappen waarvoor Johannes schrijft. Dan schijnt er verrassend nieuw licht uit dit evangelie en voor de welwillende lezer ook een actueel appel."

Verkondiging

1. Edward SCHILLEBEEKCKX, *Verhalen van een levende. Theologische preken van Edward Schillebeeckx, bezorgd door Hadewych Snijdwind*, De Stichting Edward Schillebeeckx, Nijmegen, Nederland, Verspreiding in België, Maklu-Distributie, Antwerpen, ISBN 978 90 5625 3851, Valkhof Pers, 443 pag.

Ten Geleide (p. 5):

"Deze bundel Verhalen van een Levende bevat de laatste preken van Edward Schillebeeckx voor zijn broeders dominicanen en gasten van het Maria Convent in Berg en Dal (bij Nijmegen), waar hij sinds augustus 1966 woonde."

De verzameling is volgens de tijden van het kerkelijk jaar:

- I. Bent u op wie de wereld wacht? (Advent)
- II. Hoogfeest van Kerstmis
- III. Veertigdagentijd
- IV. In de handen van mensen vallen (Goede Week)
- V. Hoogfeest van Pasen: Verrijzenis, aan Gods rechterhand, Geesteszending
- VI. Het hoogfeest van Pinksteren
- VII. Het Sacrament van Brood en Wijn
- VIII. 'DeWeg' van de 'Grote Gerechtigheid'
- IX. Wetenschappelijk theologiseren als 'Predikbroeder'
- X. De laatste woorden van Edward Schillebeeckx

3. RELIGIEUZEN

1. Andrea RICCARDI, *Religieuzen na de bloei en de crisissen van de 19^e en de 20^e eeuw*, Altiora, Averbode, 2016, 59 pag., vertaald uit het Italiaans door Wouter Meeus.

Op de achterflap:

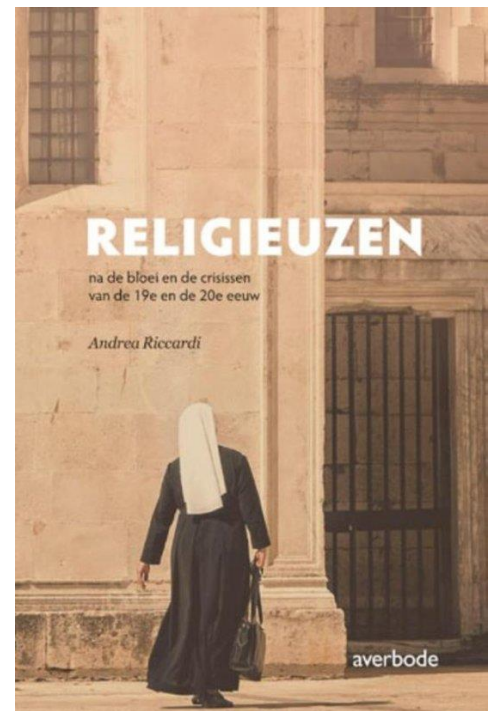
Auteur:

Andrea Riccardi is historicus en stichter van de Sint-Egidiusgemeenschap.

Inhoud:

"Religieuze congregaties hebben de voorbije tweehonderd jaar nogal wat ups-and-downs gekend. De fluctuerende ledenaantallen waren het resultaat van maatschappelijke en politieke trends, binnenkerkelijke ontwikkelingen, roepingencrisissen en religieuze revivals. De auteur bekijkt die evoluties met de blik van de historicus. Hij stelt zich de vraag of er een toekomst is voor religieus leven zoals we dat kennen.

Religieus leven, zo stelt de auteur, zal zich blijven aanpassen aan de wereld. Een 21^e-eeuwse kerk zal dan ook een geglobaliseerde kerk zijn. Voor monniken en monialen ziet Riccardi een rol weggelegd als profetische minderheid."

4. CHRISTELIJK GELOOF – JAAR VAN BARMHARTIGHEID

1. Tomáš HALÍK, *De nacht van de biechtvader. Christelijk geloof in een tijd van onzekerheid*, Boekencentrum, Zoetermeer, 2016, 187 pag.

De workshops:

- * *Godservaring en geloofsleer bij Middelnederlandse mystieke auteurs*, Rob Faesen sj
- * *Tussen spreken en zwijgen: een dominicaanse kijk op geloofsoverdracht vandaag*, Marcel Braekers op
- * *Martelaars in de spanning tussen credo en amen: Romero en Bonhoeffer*, Jacques Haers sj
- * *Geloven in dialoog: de christelijke stem*, Lieven Boeve
- * *Superdiversiteit, ziekenhuispastoraat en de functie van het credo*, Bert Vanderhaegen
- * *Ja en amen: het credo in de liturgie*, Joris Polfiet
- * *"Ik vraag me af..." Van verhaal via verwondering naar persoonlijk antwoord*, Hilde Pex
- * *Deugzaam denken: geloof in filosofie en theologie*, Erik Meganck

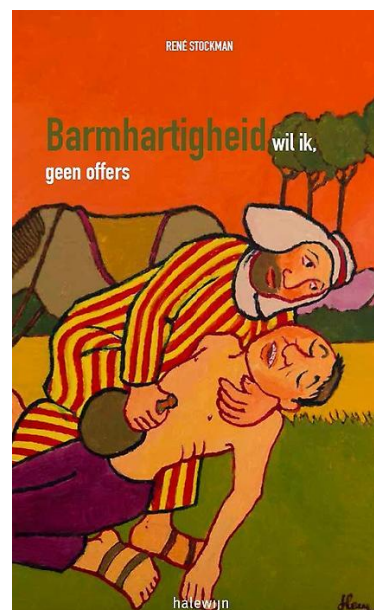
3. René STOCKMAN, *barmhartigheid wil ik, geen offers*, Halewijn, Antwerpen, 2016, 246 pag.

"Wat houdt barmhartigheid in? Wat zegt het nog in deze tijd? Hoe kunnen we barmhartigheid beleven en hoe kunnen we er vandaag over spreken."

Inhoud:

Inleiding

1. 'Barmhartigheid' is mijn naam
2. Barmhartigheid in de grote wereldreligies
3. Barmhartigheid in het Oude Testament
4. Barmhartigheid in het Nieuwe Testament
5. 'Dives in Misericordia' (Encycliek van paus Johannes Paulus II in 1980)
6. Bij het Heilig Jaar van de Barmhartigheid
7. De devotie tot het Heilig Hart als uitdrukking van Gods barmhartigheid
8. De Goddelijke Barmhartigheid
9. Maria, Moeder van barmhartigheid
10. Het sacrament van de barmhartigheid
11. Met de werken van barmhartigheid
12. Iconen van barmhartigheid (o.a. Jean-Marie Vianney, heilige pastoor van Ars)
13. Barmhartigheid in het concrete leven

5. PALLIATIEVE ZORG

1. Gert HUYSMANS, Paul VANDENBERGHE, Ria VANDERSMAESEN, Guy HANNES (red.), *Alles over het levenseinde. Wegwijs in palliatieve zorg*, ACCO Leuven/Den Haag, 2015, een uitgave van FEDERATIE PALLIATIEVE ZORG VLAANDEREN vzw, Toekomststraat 36 – 1800 Vilvoorde, www.palliatief.be – info@palliatief.be, 02 255 30 40.

Op de achterflap:

"Dit boek biedt een overzicht van de zorg aan het einde van het leven en helpt je om de beste weg te vinden om er mee om te gaan. Getuigenissen bieden herkenning en steun. Verwijzingen naar palliatieve voorzieningen en hulpmiddelen, informatiebronnen en nuttige adressen maken van dit boek een volledig naslagwerk, dat dient als houvast voor de palliatieve zorg."

Andere boekensuggestie

Karel MALFLIET, *Het klimaat verandert ook mij*. Uitgeverij Halewijn - Antwerpen, 2015, 90 pag. - paperback

Sinds Paus Franciscus zijn apostolische brief over 'ecologie, rechtvaardigheid en vrede', 'laudato si', liet verschijnen, is het debat over de zorg voor onze aarde opgelaaid. Dit boekje is een gezamenlijke bijdrage van Pax Christi en Ecokerk in samenwerking met de

uitgeverij Halewijn. In verschillende bijdragen schrijven enkele bekende christenen - als een persoonlijk getuigenis - hoe de zorg voor onze wereld: 'de heilheid van de schepping', hun leven veranderde. Ze gaan stuk voor stuk zorgzamer om met de natuur, ze leven bewuster met consumeren, ze zijn consequenter in het dagelijks leven in het perspectief van rechtvaardigheid en vrede: het ruime perspectief van ecologie. Enkele bekende auteurs zijn: Maria Verwimp, voorzitter Ecokerk; Luc Van Looy, bisschop van Gent; Jos Wouters, prelaat van Averbode; Alma De Walsche, journaliste bij het tijdschrift MO*. Niet alleen het persoonlijk leven komt aan bod, maar ook bredere maatschappelijke themata zoals: hoe moeten politieke

leiders, wereldwijd, deze zorg opnemen in hun beleid? Hoe kunnen christelijke organisaties in vele landen verspreid, hun stempel drukken op dit debat? Mij hebben vooral de bijdragen getroffen waarin de auteurs vanuit het christelijk perspectief hun getuigenis weergeven over hun dagelijks leven in het kader van dit thema. Eén belangrijke vraag blijft, na lezing van dit boek, als een uitroep teken overeind: hoe verandert 'het klimaat ook jou'? Je mag dit boek dan ook als een sterke oproep ervaren, om mee te stappen in de brede beweging van Kerk en wereld, om daadwerkelijke zorg voor onze aarde en AL haar bewoners.

Fons Ceustermans

[Terug naar overzicht](#)